

Ewa Rauba¹

ELIMINACJA SUBSYDIOWANIA SKROŚNEGO W USŁUGACH WODOCIĄGOWO-KANALIZACYJNYCH

Streszczenie. Prawo Unii Europejskiej i Polski formułuje dwie podstawowe zasady odnoszące się do usług wodociągowo-kanalizacyjnych, czyli zasadę zwrotu kosztów usług wodnych i powiązaną z nią zasadę eliminacji subsydiowania skrośnego. W Polsce usługa uzdatniania i dystrybucji wody świadczona jest w ten sam sposób dla wszystkich usługobiorców. Inaczej jest w odniesieniu do oczyszczania ścieków. Ścieki z gospodarstw domowych mają inny skład i stężenie zanieczyszczeń niż ścieki z zakładów przemysłowych, dlatego też koszty ich oczyszczania kształtują się na innym poziomie. Jednak przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne ustalają bardzo często jedną cenę dla wszystkich taryfowych grup odbiorców, stanowiącą średni koszt oczyszczania ścieków. W artykule zaprezentowano zatem rodzaje subsydiowania skrośnego w usługach wodnych oraz przykładową procedurę eliminacji subsydiowania skrośnego w odniesieniu do grup odbiorców usługi odprowadzania i oczyszczania ścieków.

Słowa kluczowe: usługi wodociągowo-kanalizacyjne, subsydiowanie skrośne, koszty oczyszczania ścieków, ceny ścieków.

WSTĘP

Przedsiębiorstwa sektora usług komunalnych, mimo że funkcjonują obecnie w warunkach gospodarki rynkowej i powinny podlegać jej prawom, kierują się jednak innymi zasadami niż przedsiębiorstwa komercyjne podyktowanymi czynnikami społecznymi. Do grupy tych przedsiębiorstw należą przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne.

W usługach wodociągowo-kanalizacyjnych obowiązują dwie podstawowe ekonomiczne zasady, a mianowicie:

- zasada zwrotu kosztów usług,
- zasada eliminacji subsydiowania skrośnego w odniesieniu do poszczególnych rodzajów usług świadczonych przez przedsiębiorstwo i w odniesieniu do wyróżnionych grup usługobiorców.

Zasada, która nakazuje eliminację subsydiowania skrośnego przy ustalaniu wysokości opłat za wodę i ścieki dla poszczególnych grup odbiorców usług wodo-

¹ Wydział Zarządzania, Politechnika Białostocka, ul. Ojca Tarasiuka 2, 16-001 Kleosin, e-mail: erauba@o2.pl

ciągowo-kanalizacyjnych, została zawarta w podstawowych aktach zarówno Unii Europejskiej jak i Polski.

Jednakże spełnienie ich nie jest proste ze względów społecznych. Podnoszenie cen za wodę i ścieki, do poziomu zapewniającego zwrot kosztów świadczonych usług, może być w niektórych gminach niemożliwe ze względu na niskie dochody ich mieszkańców.

Trudne może być także spełnienie drugiej zasady, gdyż subsydiowanie skrośne może wynikać z polityki prowadzonej przez gminę lub trudności wynikających z przypisania kosztów do poszczególnych grup odbiorców adekwatnie do udziału w ich generowaniu.

Celem niniejszego artykułu jest zaprezentowanie pojęcia subsydiowania skrośnego oraz jego rodzajów a także przedstawienie procedury jego eliminacji.

PRAWNE UWARUNKOWANIA ELIMINOWANIA SUBSYDIOWANIA SKROŚNEGO

Zapis dotyczący eliminowania subsydiowania skrośnego, w ramach spełnienia zasady zwrotu kosztów usług wodnych, znalazł się w głównej dyrektywie Unii Europejskiej określającej politykę wodną Unii zwanej Ramową Dyrektywą Wodną. W dyrektywie nie znalazła się jednak definicja subsydiowania skrośnego ani jego możliwe rodzaje. Akt ten podaje jedynie, że opłaty za usługi wodne powinny być ustalane tak, aby zapewnić zwrot kosztów świadczenia tych usług przy odpowiednik wkładzie różnych użytkowników wód, z podziałem ich przynajmniej na przemysł, gospodarstwa domowe i rolnictwo [1].

Problem sprawiedliwego udziału poszczególnych grup odbiorców usług wodociągowo-kanalizacyjnych w finansowaniu działalności operatorów tych usług pojawia się także w polskich aktach prawnych. Podstawową ustawą regulującą zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków jest ustawa z 12 czerwca 2006 roku [9]. Nie pojawia się w niej jednak, tak jak w ramowej Dyrektywie Wodnej, pojęcie subsydiowania skrośnego. W ustawie zawarto jednak zapis, który nakazuje ustalanie taryf za wodę i ścieki na podstawie przychodów po alokacji ich na poszczególne taryfowe grupy odbiorców. Ustawa mówi także, że ceny wody i ścieków powinny być zróżnicowane dla wyróżnionych grup odbiorców, wtedy gdy istnieją udokumentowane różnice w kosztach świadczenia usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, także z uwzględnieniem kosztów budowy urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych.

Dopiero w Rozporządzeniu Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków [6] zostało sformułowane pojęcie subsydiowania skrośnego w usługach wodociągowo-kanalizacyjnych. Zgodnie z rozporządzeniem subsydiowanie skrośne to *pokrywanie kosztów*

dotyczących jednego rodzaju prowadzonej przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne działalności gospodarczej lub jednej z grup taryfowych odbiorców usług przychodami pochodzącymi z innego rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej lub od innej taryfowej grupy odbiorców.

W rozporządzeniu zawarto zapis, według którego przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne opracowuje taryfę dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków w sposób, który zapewni między innymi eliminowanie subsydiowania skrośnego. A zatem ceny i stawki opłat za wodę i ścieki powinny być ustalone na takim poziomie i tak zróżnicowane, aby zapewnić nie tylko samofinansowanie przedsiębiorstwa i motywować usługobiorców do racjonalnego korzystania z wody oraz ograniczania zanieczyszczenia ścieków, ale także eliminację subsydiowania skrośnego.

SUBSYDIOWANIE SKROŚNE W USŁUGACH WODOCIĄGOWO-KANALIZACYJNYCH

Modele ustalania poziomów cen za wodę i ścieki w Europie często opracowane są tak, aby mimo konieczności ponoszenia kosztów na długoterminowe inwestycje, zapewnić odpowiednio niskie ceny za te usługi. W procesie ustalania tych cen uczestniczy gmina, jako jednostka odpowiedzialna za zapewnienie usługi dystrybucji wody oraz zbiorowego oczyszczania i odprowadzania ścieków. Wiele modeli opiera się na mechanizmach uśredniających koszty lub wykorzystujących subsydiowanie skrośne, by ograniczyć wpływ kosztów związanych z inwestycjami na wysokość opłat za usługi wodne [10].

Badania, którymi objęto 261 miast na całym świecie, pokazują, że w wielu krajach funkcjonuje subsydiowanie skrośne polegające na częściowym pokrywaniu kosztów oczyszczania ścieków przez opłaty wnoszone za usługę uzdatniania i dystrybucji wody [3].

Jak pokazuje doświadczenie subsydiowanie skrośne jest jednym z podstawowych mechanizmów finansowania, charakterystycznych dla przedsiębiorstw użyteczności publicznej, takich jak: wodociągi i kanalizacja, energetyka.

Na świecie można zatem spotkać różne mechanizmy subsydiowania skrośnego, a mianowicie:

- duże miasta subsydują małe miasta i obszary wiejskie (np. poprzez stosowanie krajowych i lokalnych taryf za wodę),
- obszary miejskie dotują biedniejsze przedmieścia,
- konsumenci o wyższych dochodach subsydują uboższych konsumentów,
- konsumenci podłączeni do sieci dotują przyłączenie gospodarstw niepodłączonych (np. 2 dolary opłaty wprowadzonej przez „Aguas Argentinas” dla wszystkich obecnych usługobiorców w Buenos Aires w celu finansowania nowych podłączeń do sieci dla ubogich mieszkańców),

- opłaty za wodę subsydują usługi kanalizacyjne w przedsiębiorstwach, które świadczą oba rodzaje usług na obszarach miejskich- na obszarach tych ilość ścieków wynika bezpośrednio z ilości pobranej wody i opłaty płacone są razem jako jeden rachunek; taki rodzaj subsydiowania jest trudniejszy do wprowadzenia na obszarach wiejskich, gdzie stopień skanalizowania jest bardzo często niewielki w porównaniu ze stopniem zwodociągowania.

Subsydiowanie skrośne jest więc potężnym narzędziem redystrybucji dochodów pomiędzy grupami społeczno-ekonomicznymi i ma bardzo duży wpływ na zwiększenie dostępności do usług wodociągowo-kanalizacyjnych dla najbiedniejszych. Takie mechanizmy taryfowe odgrywają istotną rolę w krajach o niskich dochodach, gdzie rząd nie ma możliwości udzielania dopłat bezpośrednich dla gospodarstw domowych o niskich dochodach [4].

PROCEDURA USTALANIA CEN ZA USŁUGI WODOCIĄGOWO-KANALIZACYJNE Z UWZGLĘDNIENIEM ELIMINOWANIA SUBSYDIOWANIA SKROŚNEGO

W polskich warunkach subsydiowanie skrośne występuje w dwóch postaciach, a mianowicie poprzez pokrywanie kosztów świadczenia usługi oczyszczania ścieków przez przychody z dostawy wody oraz jako subsydiowanie skrośne pomiędzy poszczególnymi grupami odbiorców usług. Największe trudności obserwuje się w przypadku subsydiowania skrośnego pomiędzy odbiorcami usługi oczyszczania ścieków, co wiąże się z trudnościami ustalenia odpowiednich wysokości cen, adekwatnych do rzeczywistych kosztów generowanych przez poszczególnych usługobiorców.

Wysokość ceny 1 m³ wody i ścieków determinowane są przez dwie podstawowe grupy kosztów: koszty bezpośrednie i koszty pośrednie. Koszty pośrednie powinny zostać przypisane w jednakowej wysokości do każdego metra sześciennego wody lub ścieków niezależnie od przynależności użytkownika do określonej grupy odbiorców usług. Natomiast rozłożenie kosztów bezpośrednich pomiędzy poszczególnych użytkowników musi odzwierciedlać rzeczywisty udział danej grupy w generowaniu tych kosztów.

Wysokość ceny za jednostkę wody wodociągowej (m³) w Polsce nie wymaga różnicowania dla poszczególnych grup odbiorców ze względu na koszty wynikające z jej uzdatnienia i dostarczenia. Dla wszystkich korzystający z sieci wodociągowej pierwotne dobro, czyli woda surowa, ma te same parametry jakościowe. Nie ma więc różnicy w kosztach uzdatniania wody. Podstawę do ustalenia cen za 1 m³ wody o odmiennej wysokości stanowi jedynie opłata za pobór wody ustalana na podstawie rozporządzenia Ministra Rady Ministrów w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska [7]. Rozporządzenie określa bowiem różne stawki opłat jednostkowych dla wody pobieranej na cele socjalno-bytowe, na cele przemysłowe, gdzie woda wchodzi w kontakt z żywnością oraz na inne cele przemysłowe.

Inaczej sytuacja wygląda w odniesieniu do usługi odprowadzania i oczyszczania ścieków. Rozłożenie kosztów bezpośrednich na poszczególnych emitentów ścieków powinno wynikać z wielkości ładunku zanieczyszczeń w ściekach dopływających do oczyszczalni, gdyż to on decyduje o wysokości kosztów oczyszczania, a nie tylko sama ilość ścieków. O ile skład ścieków bytowo-gospodarczych można uznać za w miarę stały, to zanieczyszczenia zawarte w ściekach przemysłowych przyjmują bardzo różne wartości, nawet w obrębie jednej gałęzi, czy też branży. Przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne nie prowadzą zazwyczaj badań ilości odprowadzanych przez odbiorców usługi ścieków. Wielkość ta jest wtedy pochodną ilości pobieranej wody. Z reguły przedsiębiorstwa przyjmują, że ilość odprowadzanych przez danego użytkownika ścieków jest równa ilości pobieranej przez niego wody. Rozliczenia za realizację usługi kanalizacyjnej prowadzone w odniesieniu do 1 m³ ścieków są wygodniejsze i łatwiejsze w realizacji, niż zastosowanie jako jednostki rozliczeniowej kilograma ładunku zanieczyszczeń. Rozwiązaniem tego problemu może być zastosowanie jako jednostki rozliczeniowej 1 m³ ścieków, ale ze zróżnicowaniem w cenie według wskaźników uwzględniających udział poszczególnych grup odbiorców w całości ładunków zanieczyszczeń doprowadzanych do oczyszczalni ścieków.

Wśród odbiorców usług kanalizacyjnych można z reguły wyodrębnić trzy podstawowe grupy:

- odbiorcy komunalni (gospodarstwa domowe, instytucje, inni dostawcy ścieków bytowo-gospodarczych),
- przemysł,
- pozostali odbiorcy (np.: odbiorcy komunalni nieskanalizowani, od których ścieki dowożone są do oczyszczalni lub zlewni ścieków taborem asenizacyjnym).

Najłatwiejszą do zastosowania w praktyce jednostką rozliczeniową, za świadczone przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne usługi, jest 1 m³. Jednakże przy ustalaniu ceny nie można posłużyć się prostym rozwiązaniem i podzielić wielkości kosztów ponoszonych przez przedsiębiorstwo przez ilość przyjętych ścieków. Wiąże się to z różnym ładunkiem zanieczyszczeń zawartych w ściekach odprowadzanych przez różnych usługobiorców. Konieczne jest więc ustalenie udziału poszczególnych grup odbiorców usługi w wielkości ładunku zanieczyszczeń w ściekach przekazywanych do oczyszczalni ścieków.

Do obliczenia ceny za 1 m³ ścieków dla poszczególnych grup odbiorców można posłużyć się następującą procedurą:

- I. Określenie wielkości ładunków zanieczyszczeń generowanych przez poszczególne grupy odbiorców:
 - ustalenie rocznej ilości ścieków pochodzących od wydzielonych grup usługobiorców,
 - określenie stężeń zanieczyszczeń charakteryzujących ścieki pochodzące od poszczególnych grup.

Jak wspomniano wcześniej skład ścieków socjalno-bytowych jest w miarę stały. Można przyjąć wartości zanieczyszczeń w nich zawartych na poziomie zaprezentowanym w tabeli 1.

Tabela 1. Wielkości wybranych stężeń zanieczyszczeń w ściekach socjalno-bytowych
Table 1. Size of selected concentrations of pollutants in the wastewater social and living

Wskaźniki zanieczyszczeń	Stężenie zanieczyszczeń [kg/m ³]
BZT ₅	0,333
ChZT	0,400
Zawiesina ogólna	0,333

Źródło: opracowanie własne na podstawie [2].

Zakłady przemysłowe odprowadzając do kanalizacji ścieki muszą natomiast zadbać, aby zawarte w nich stężenia zanieczyszczeń nie przekraczały wartości ustalonych w Rozporządzeniu Ministra Budownictwa w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych.

Zatem do obliczenia ładunku zanieczyszczeń pochodzącego ze ścieków przemysłowych można przyjąć wartości dopuszczalne wymagane przez rozporządzenie (tab. 2).

Tabela 2. Dopuszczalne wartości wskaźników zanieczyszczeń w ściekach przemysłowych wprowadzanych do urządzeń kanalizacyjnych

Table 2. Acceptable quantity of pollutants industrial wastewater discharged into the sewage system

Wskaźniki zanieczyszczeń	Wartości [kg/m ³]
BZT ₅	0,900
ChZT	1,800
Zawiesina ogólna	0,400

Źródło: opracowanie własne na podstawie [5].

II. Określenie udziału poszczególnych usługobiorców w całkowitej wielkości ładunków zanieczyszczeń dopływających do oczyszczalni (u).

III. Wyznaczenie wielkość kosztów bezpośrednich dla poszczególnych grup odbiorców odprowadzających ścieki poprzez wymnożenie współczynnika udziału (u) przez całkowite koszty bezpośrednio oczyszczania ścieków.

IV. Wyznaczenie ceny 1 m³ ścieków dla każdej z grup odbiorców usług:

- ustalenie ceny za jednostkę odprowadzonych ścieków w oparciu o koszty bezpośrednie przypisane wyróżnionym grupom odbiorców,
- dodanie do wcześniej ustalonej ceny jednostkowych kosztów pośrednich (w zł/m³).

Jak zaznaczono wcześniej koszty pośrednie nie są różnicowane dla poszczególnych grup odbiorców usługi odprowadzania i oczyszczania ścieków. Ich jednostkowa wartość obliczana jest zatem poprzez podzielenie ich rocznej wysokości przez ilość oczyszczanych ścieków.

Przedstawiona powyżej procedura może być odpowiednio modyfikowana. Komunalne oczyszczalnie ścieków przyjmują nie tylko ścieki odprowadzane systemem kanalizacyjnym, ale także dowożone taborem asenizacyjnym. Wówczas przy ustalaniu cen za świadczoną usługę, aby nie wystąpiło subsydiowanie skrośne, nie należy uwzględniać kosztów ponoszonych na kanalizację i ewentualnie przepompownię ścieków, a doliczyć koszty związane z samochodowym transportem nieczystości.

CENY ŚCIEKÓW Z UWZGLĘDNIENIEM ELIMINOWANIA SUBSYDIOWANIA SKROŚNEGO NA PRZYKŁADZIE PRZEDSIĘBIORSTWA WODOCIĄGÓW I KANALIZACJI W GIŻYCKU

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Giżycku (PWİK w Giżycku) do rozliczeń za świadczone przez siebie usługi stosuje taryfy dwuczłonowe. Jeden człon stanowi część zmienną, ściśle związaną z ilością pobieranej wody, a drugi stałą, zależną od wielkości zapotrzebowania na wodę. Stawka opłaty abonamentowej jest ustalona w jednostkach pieniężnych, w zł na odbiorcę usług za okres rozliczeniowy, na poziomie pokrywającym koszty utrzymania urządzeń wodociągowych w gotowości do świadczenia usług, koszty odczytów wodomierzy i rozliczeń. Część zmienna taryfy jest wprost proporcjonalna do ilości pobranej wody i jest tak skalkulowana, aby były pokryte koszty zmienne oraz ta część kosztów stałych przedsiębiorstwa, które nie zostały uwzględnione w opłacie abonamentowej.

Ilość ścieków, za którą pobiera się opłatę jest ustalana zasadniczo na podstawie pomiaru zużycia wody. W nielicznych przypadkach rozliczanie odbywa się przy pomocy urządzeń pomiarowych, będących własnością dostawcy ścieków. W opłacie abonamentowej kalkuluje się wówczas wyłącznie koszty obsługi handlowej odbiorcy.

Podział usługobiorców dostaw wody na grupy taryfowe, dokonywany jest wg przeznaczenia pobieranej wody :

- na cele socjalno bytowe,
- na cele przemysłu spożywczego,
- na pozostałe cele.

Zróznicowanie usługobiorców korzystających z miejskiej kanalizacji sanitarnej wynika z właściwości odprowadzanych ścieków – bytowe, komunalne, przemysłowe. Zróznicowanie opłat abonamentowych dokonywane jest z uwzględnieniem:

- wielkości zapotrzebowania na wodę,
- parametrów technologicznych i konstrukcyjnych przyłącza wodociągowego,
- zakresu wykonywanych czynności obsługowych.

Ze względu na to, że subsydiowanie skrośne pomiędzy poszczególnymi grupami odbiorców usług, występuje najczęściej w odniesieniu do usługi odbioru i oczyszczania ścieków, to właśnie ta usługa zostanie poddana analizie w badanym przedsiębiorstwie. PWiK w Giżycku wyróżnia 4 taryfowe grupy odbiorców usługi oczyszczania ścieków, a mianowicie:

1. Gospodarstwa domowe – właściciele, użytkownicy, zarządcy nieruchomości o funkcji mieszkalnej, odprowadzający ścieki bytowe.
2. Pozostali odbiorcy odprowadzający ścieki bytowe – właściciele, użytkownicy, zarządcy nieruchomości o funkcji innej niż mieszkalna, wprowadzający do kanalizacji ścieki bytowe.
3. Przemysł – podmioty wytwarzające ścieki przemysłowe.
4. Podmioty dostarczające ścieki komunalne – podmioty odprowadzające do kanalizacji miejskiej mieszaninę ścieków bytowych i przemysłowych lub mieszaninę ścieków bytowych, przemysłowych i wód opadowych [8].

W oparciu o przedstawioną wcześniej procedurę, ustalono poziomy, na których powinny kształtować się ceny za ścieki dla dwóch wybranych grup odbiorców, tj. gospodarstw domowych oraz przemysłu.

Aby wyznaczyć cenę za 1 m³ ścieków ustalono na wstępie ilość ścieków pochodzących od badanych grup usługobiorców oraz wielkość ładunku BZT₅, który odprowadzili wraz ze ściekami w ciągu roku (tabela 3). W tym przypadku o przyjęciu jako wskaźnika zanieczyszczeń BZT₅, zdecydował fakt, że PWiK przyjmuje przede wszystkim ścieki socjalo-bytowe, komunalne, a w przypadku przemysłu zwłaszcza ścieki z przemysłu spożywczego.

Tabela 3. Roczna ilość ścieków oraz wielkość ładunku zanieczyszczenia w ściekach pochodzących z gospodarstw domowych i przemysłu w 2011 roku

Table 3. The annual quantity of wastewater and the pollution load in the wastewater from households and industry in 2011

Grupa odbiorców	Ilość ścieków [m ³ /rok]	BZT ₅ [kg/rok]	Całkowity ładunek BZT ₅ w ściekach dopływających do oczyszczalni [kg/rok]	Udział grupy odbiorców w całkowitym ładunku BZT ₅
Gospodarstwa domowe	920 203	306 427,60	925 269,28	0,331
Przemysł	425 651	383 085,90		0,414

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PWiK Giżycko

Następnie ustalono koszty jednostkowe oczyszczania ścieków dla gospodarstw domowych oraz przemysłu, które utożsamione zostaną z cenami za ścieki (tabela 4). Zgodnie z podanymi zasadami, przy różnicowaniu cen wzięto pod uwagę tylko koszty bezpośrednie świadczenia usługi. Koszty pośrednie zostaną przypisane wszystkim odbiorcom usługi w takiej samej wysokości.

Tabela 4. Koszty jednostkowe oczyszczania ścieków dla wybranych grup odbiorców usługi odprowadzania i oczyszczania ścieków w 2011 roku**Table 4.** Wastewater treatment unit costs for selected groups of customers wastewater services in 2011

Grupa usługobiorców	Gospodarstwa domowe	Przemysł
Udział grupy w kosztach bezpośrednich świadczenia usługi	0,331	0,414
Koszty bezpośrednie całkowite, zł/rok	7 184 264,27	7 184 264,27
Ilość ścieków, m ³ /rok	920 203	425 651
Koszty na poszczególne grupy, zł/rok	2 379 260,71	2 974 474,99
Jednostkowe koszty bezpośrednie, zł/m ³	2,59	6,99
Jednostkowe koszty pośrednie, zł/m ³	0,61	0,61
Razem, zł/m ³	3,20	7,60
Obowiązująca cena ścieków, zł/m ³	4,60	5,49
Poziom subsydiowania	+ 1,40	- 2,11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PWiK Giżycko

Wysokości ceny za 1 m³ ścieków, ustalona przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Giżycku, mimo zróżnicowania, nie zapewnia jednak spełnienia zasady eliminacji subsydiowania skrośnego. Zawyżone opłaty ponieśli odbiorcy komunalni, zaniżone zaś przemysł.

PODSUMOWANIE

Woda jest dobrem specyficznym i nie można traktować go jak każdego towaru komercyjnego. Cena wody powinna odzwierciedlać faktyczne koszty jej pozyskania i uzdatnienia, ale istotny jest tu także aspekt społeczny. O ile przemysł może pokryć koszty poboru wody w całości, to gospodarstwa domowe mają ograniczone możliwości finansowe. Cena wody nie może być jednak zbyt niska, gdyż powinna stymulować do oszczędzania.

Podobnie wygląda sytuacja w odniesieniu do drugiego rodzaju usług świadczonych przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, a mianowicie usługi odbioru i oczyszczania ścieków. W tym przypadku istnieje ogromna trudność w przypisaniu rzeczywistych kosztów świadczenia usługi do poszczególnych grup odbiorców. Nie jest bowiem łatwo ustalić faktyczne wielkości ładunków odprowadzanych przez poszczególnych usługobiorców. Dotyczy to przede wszystkim przemysłu, dla którego nawet w odniesieniu do jednej branży nie można ustalić średnich wartości stężeń zanieczyszczeń zawartych w ściekach. W związku z tym należy przyjąć pewne założenia, np. w oparciu o dopuszczalne wartości stężeń zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach do kanalizacji.

Należy jednak pamiętać, że nie zawsze możliwe jest wyeliminowanie subsydiowania skrośnego. Często jest ono wynikiem świadomej polityki gminy, zmierzającej

do utrzymania odpowiednio niskiego poziomu cen dla określonych grup odbiorców usług wodociągowo-kanalizacyjnych.

PIŚMIENNICTWO

1. Dyrektywa 2000/60/EC Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23.10.2000 roku w sprawie ustanowienia ram działalności Wspólnoty w dziedzinie polityki wodnej.
2. Heidrich Z.: Przydomowe oczyszczalnie ścieków. Poradnik. Centralny Ośrodek Informacji Budownictwa COIB, Warszawa 1998, s.23
3. <http://www.globalwaterintel.com>, data wejścia 12.08.2012 r.
4. Price of Water. Working paper on Water Costs, Tariffs and Subsidies, Federal Department of Foreign Affairs (FDFA), Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC), January 2008, s. 17-18.
5. Rozporządzenie Ministra Budownictwa z dnia 14 lipca 2006 roku w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych (Dz.U.2006.136.964).
6. Rozporządzenie Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz.U.2006.127.886).
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 października 2008 roku w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz.U.2008.196.1217).
8. Taryfy za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków na 2011 rok. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., Giżycko październik 2010.
9. Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. 2006 Nr 123 poz. 858).
10. Water and sanitation services. Public Policy and Management, edited by J.E. Castro, Earthscan 2009, s. 242.

ELIMINATION OF CROSS-SUBSIDIES IN WATER SERVICES

Abstract

In law of the European Union and Polish were formulated two basic principles relating to water supply and sewerage services, the principle of cost recovery of water services and the principle of cross-subsidization elimination. In Poland, the service of water treatment and distribution is provided in the same way for all customers. The situation is different with regard to the wastewater treatment. Wastewater from households have a different composition and concentration of pollutants than wastewater from industrial plants, and therefore the cost of their treatment are at a different level. However, water supply and sewage companies often set one price for all audiences tariff, representing the average cost of wastewater treatment. This paper presents the types of cross-subsidization of waster services and a procedure for the elimination of cross-subsidies for customers of sewage collection and treatment services.

Keywords: water services, cross-subsidies, costs of wastewater treatment, water price.